

Nyílt levél az Európai Beruházási Bank (EBB) Kormányzótanácsának

Brüsszel, 2021. június 18.

Tisztelt EBB Kormányzótanácstagok!

Az Európai Unió (EU) bankjának történelmileg döntő szerepe volt az EU gazdasági, területi és társadalmi kohéziójának erősítésében, valamint az európai szakpolitikai törekvések és elsődleges célkitűzések előremozdításában.

A Bank EU-ban betöltött makrogazdasági szerepköre az elmúlt tíz évben folyamatosan bővült. Ehhez anyagi forrást részben a tagállamok tőke-hozzájárulásának emelése nyújt, részben pedig az, hogy az európai beruházási terv nagyobb mértékű hozzáfértet tesz lehetővé a garanciaalapokhoz. Az EBB-t mindemellett felkérték az EU külső tevékenységének és fejlesztési politikájának fokozott támogatására.

Az EBB válaszút előtt áll. Újabb kihívások a láthatáron, elsősorban a Covid–19 válsághelyzet és a 2021-ben kezdődő, új EU-s költségvetési ciklus kapcsán. Az EU válságkezelő eszköztárának részeként az EBB mind Európában, mind Európán kívül központi szerepet tölt be abban, hogy a gazdaság kilábaljon a világválság okozta recesszióból.

Elérkezettnek látjuk az időt az EBB mélyreható reformjára, ahogy azt is szükségszerű újragondolni, mire irányulnak a Bank beruházásai. Elengedhetetlen egy szigorúbb kiválasztási folyamat bevezetése, melynek során a minőség a mennyiség felett áll, annak érdekében, hogy a Bank tevékenysége a lehető legpozitívabb hatást gyakorolja az EU fenntartható fejlődésére. Mivel az EU államháztartásának kulcsfontosságú szerepe van a méltányos és környezetbarát helyreállításban, egyszerűen nem maradhat minden a régi kerékvágásban.

Az EBB Kormányzótanácsának 2021. június 18-i ülése kiváló alkalom tehát, hogy kezeskedjenek arról, hogy az EBB központi szerepéhez és kibővült hatásköréhez komoly változások társuljanak a Bank működése terén. Kezelnit kell mind az EBB üzleti modelljét, mind a gyakorlati tevékenységét érintő strukturális problémákat. Csak így érhető el javulás a Bank társadalomra gyakorolt hatását illetően, s csak így növelhető tevékenységének átláthatósága és fenntarthatósága.

Az EBB Kormányzótanácsának tagjaiként és pénzügyminiszterekként Önöknek hatalmukban áll dönteni a Bank tevékenységére vonatkozó alapelvekről, valamint saját országukban nyilvános párbeszédet indíthatnak az EU pénzügyi testületének strukturális reformjairól.

Az EU a közelmúltban kezdeményezte az EBB klímabankká történő átalakítását. Ez a törekvés arról tanúskodik, hogy nem lehetetlen a Bank közérdekű küldetését komolyabb alapokra helyezni, és a Bankot az európai zöld megállapodás finanszírozásának középpontjába állítani, ugyanakkor változásokat eszközölni az intézményen belül.

Az EBB tevékenységét és szakpolitikáját az elmúlt évtizedben folyamatosan figyelemmel kísértük, s most ezen tapasztalataink alapján 6 kulcsfontosságú javaslatot teszünk, melyek betartásával a bank a fenntarthatóság útjára léphet, s a közjót szolgálva növelheti szerepét az európai gazdaság és társadalom átalakulásában:

1.) A Bank tegyen eleget az éghajlatvédelmi kötelezettségeknek, és töltsön be vezető szerepet a klímaváltozás elleni harcban: Sürgetően fontos, hogy az EBB valóban az "EU klímabankjává" alakuljon, és minden tevékenységét összehangolja a Párizsi Megállapodás célkitűzéseivel annak érdekében, hogy a globális felmelegedés mértéke 1,5 °C-nál megálljon. A Bank irányítsa beruházásait az energiatakarékosság és a fokozott helyi és regionális hatással bíró, kisléptékű megújuló energiaforrások felé, ezzel hozzájárulva a méltányos átálláshoz az országokban, melyekre tevékenysége kiterjed. Az EBB ezzel párhuzamosan állítsa le a magas szén-dioxid kibocsátású és környezetszennyező projektek finanszírozását, különösképpen az energia és a közlekedés ágazatában, valamint szólítsa fel minden ügyfelét komoly szénkivezetési tervek mihamarabbi bevezetésére, amennyiben azok az EBB támogatását igénylik;

2.) Mozdítsák elő az EBB demokratizálását: Most, hogy az emberek közintézményekbe, különösképpen az EU intézményeibe vetett bizalma megrendülni látszik, még fontosabb, hogy az EBB váljon nyitottabbá az európai és Európán kívüli állampolgárokkal való interakciók iránt. Ezért a Banknak lépéseket kell tennie az irányba, hogy a nyilvánosságot fokozott mértékben vonja be a szakpolitikai kidolgozásába. Emellett kezeskednie kell arról, hogy érdemben konzultáljanak a Bank tevékenységei által érintett helyi közösségekkel, és hogy hatásos és önálló panaszkezelési mechanizmusok álljanak ezen közösségek rendelkezésére. Végül, itt az idő a kormányzás alapos felülvizsgálatára: az EBB kormányzótestületeiben több párbeszédre, magasabb fokú átláthatóságra és számadási kötelezettségre van szükség.

3.) Komolyabb külső ellenőrzésnek vessék alá az EBB-t: Több EU-s intézmény lenne képes biztosítani, hogy a Bank kövesse az EU által képviselt értékeket, betartsa az előírásokat. Az Európai Bizottságot, az Európai Parlamentet, az Európai Számvevőszéket, az Európai Csalás Elleni Hivatalt, valamint az újonnan alakult Európai Ügyészséget erősebb hatáskörökkel kell felruházni, hogy felügyelhessék és befolyásolhassák az EBB stratégiai irányultságát, szakpolitikai irányelveit és tevékenységét, ezáltal növelve annak elszámoltathatóságát;

4.) Növeljék az átláthatóságot: A Bank törekedjen a nagyobb átláthatóság elérésére nem csak a kormányzó testületek, de a projektek szintjén is. Hagyja érvényesülni a közérdeket, ahelyett, hogy módszeresen üzleti titoktartásra hivatkozna. Kiemelt figyelmet érdemel az EBB azon tevékenységének átláthatósága, melyek pénzügyi közvetítőkön (túlnyomórészt kereskedelmi bankokon és beruházási alapokon) keresztül zajlanak;

5.) A Bank helyezze előtérbe az emberi jogok védelmét és előmozdítását: A Banknak kellő gondossággal kell eljárnia a projektjei szintjén, annak érdekében, hogy kizárólag olyan projekteket támogasson, melyek tiszteletben tartják az EU külső tevékenységének alapvető értékeit, és nem sértik az emberi jogokat. Az elmúlt időszakban az EBB-től aktívabb szerepet várnak védelmi és biztonsági területeken, migrációkezelésben és a határok ellenőrzésében. Ezek nem egyeznek az EBB elsődleges célkitűzéseivel. Egy környezeti és társadalmi felelősségvállalást tanúsító hitelintézmény nem vállalhat fel ilyen tevékenységeket;

6.) Kellő gondossággal kezeljék és tartsák ellenőrzés alatt a beruházásokat: Itt az idő, hogy az EBB ne csak hangoztassa, hanem a gyakorlatba is ültesse át a zéró tolerancia elvét a csalással és korrupcióval szemben. Mivel számos olyan projektet támogat, melyek ellen korrupció gyanúja miatt vizsgálat folyik, kétségbe vonható, hogy a Bank a gyakorlatban is betartja ezt az elvet. Az EBB emelje magasabb szintre a projektek nyomkövetését, és

tanúsítson kellő gondosságot, különös tekintettel az olyan projektekre, melyek során állami támogatásban részesül a magánszektor. A közérdeknek minden EBB által kezelt pénzügyi eszköz esetében érvényesülnie kell, illetve a Bank tekintse prioritásnak az adócsalás, adóelkerülés, csalás és korrupció elleni fellépést.

Bízunk benne, hogy Önök fontolóra veszik az imént felsorolt javaslatokat, és az EBB Kormányzótanácsának tagjaiként, valamint pénzügyminiszterekként ezeknek megfelelően járnak el.

Ezzel kapcsolatban számíthatnak a civil társadalom odafigyelésére és támogatására.

Tisztelettel,

Az aláírók nevében

Counter Balance (Belgium)

ACT Alliance EU

ActionAid International

Alliance of Associations Polish Green Network (Lengyelország)

Arab Watch Coalition

Both ENDS (Hollandia)

Cairo Institute for Human Rights Studies (Egyiptom)

CEE Bankwatch Network

Centre for Transport and Energy (Cseh Köztársaság)

Center for environmental initiatives 'Ecoaction' (Ukrajna)

Client Earth

Debt Observatory in Globalisation - ODG (Spanyolország, Katalónia)

Estonian Green Movement (Észtország)

Eurodad

FIDH / International Federation for Human Rights

Friends of the Earth-CEPA (Szlovákia)

Focus Association for Sustainable Development (Szlovénia)

Les Amis de la Terre (Franciaország)

Magyar Természetvédők Szövetsége (Magyarország)

ReCommon (Olaszország)

The Corner House (Egyesült Királyság)

Urgewald (Németország)

WWF European Policy Office

Za Zemiata - Friends of the Earth Bulgaria (Bulgária)